

III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

Europos Centrinio Banko nuomonė

2018 m. balandžio 11 d.

dėl pasiūlymo dėl Reglamento dėl Europos valiutos fondo įsteigimo

(CON/2018/20)

(2018/C 220/02)

IŽANGA IR TEISINIS PAGRINDAS

2018 m. vasario 1 d. Europos Centrinis Bankas (ECB) gavo Europos Sąjungos Tarybos prašymą pateikti nuomonę dėl pasiūlymo dėl Tarybos reglamento dėl Europos valiutos fondo įsteigimo ⁽¹⁾ (toliau – pasiūlytas reglamentas).

ECB kompetencija teikti nuomonę grindžiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 127 straipsnio 4 dalimi ir 282 straipsnio 5 dalimi, nes pasiūlytas reglamentas yra susijęs su Europos centrinių bankų sistemos (ECBS) pagrindiniu tikslu – palaikyti kainų stabilumą, kaip nustatyta Sutarties 127 straipsnio 1 dalyje, 282 straipsnio 2 dalyje ir Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statuto 2 straipsnyje (toliau – ECBS statutas), ir jame yra nuostatų, susijusių su ECB dalyvavimu valdant Europos valiutos fondą ir vykdant jo užduotis.

Vadovaudamasi Europos Centrinio Banko darbo reglamento 17 straipsnio 5 dalies pirmuoju sakiniu, Valdančioji taryba priėmė šią nuomonę.

Bendros pastabos

ECB pritaria Europos Komisijos iniciatyvai įtraukti Europos stabilumo mechanizmą į Sąjungos teisinę sistemą ⁽²⁾. Kaip pažymėta penkių pirmininkų pranešime dėl Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimo ⁽³⁾, kuri parengė Europos Komisijos, Europos Vadovų Tarybos, Europos Tarybos, Europos Parlamento, euro grupės ir ECB pirmininkai, ši iniciatyva yra svarbus žingsnis kuriant Europos ekonominę ir pinigų sąjungą. ESM kaip Sąjungos įstaigos sukūrimas leistų jam geriau pasiekti jo tikslą –apsaugoti euro zonos, taip pat bankų sąjungoje dalyvaujančių valstybių narių finansinį stabilumą. Šiam tikslui pasiekti ESM gali teikti finansavimą ir teikti finansinę paramą savo nariams, kurie patiria didelių finansinių problemų arba kuriems jos gresia.

ECB taip pat pastebi, kad tuo atveju, jeigu ESM liktų už Sąjungos teisinės tvarkos ribų kaip tarpvyriausybė institucija, bet kokia ateityje vykianti diskusija dėl uždavinių, kurie galėtų būti pavesti ESM ekonomikos valdymo srityje, privalėtų atsivėlgti į dabartinę Sąjungai ir jos institucijoms pagal Sąjungos teisę pavestą kompetenciją ⁽⁴⁾.

ECB pabrėžia, kad pasiūlytas reglamentas yra pirmas svarbus žingsnis ir kad tolimesnės ESM reformos bus itin svarbios. Pirmia, ESM turėtų būti suteiktos finansinės priemonės, būtinos jo tikslams pasiekti ir uždaviniams įvykdyti. ECB rekomenduoja, kad šios finansinės priemonės turėtų būti toliau peržiūretos, siekiant užtikrinti, kad jos yra pakankamos veiksmingai spręsti klausimus dėl finansinio nestabilumo ir plitimo tais atvejais, kai rinka yra ypač nestabili ⁽⁵⁾, ir paremti bankų sąjungą. Ypač prevencinės finansinės pagalbos priemonės, kartu su tinkamomis sąlygomis, turėtų būti patobulintos siekiant geriau prisidėti prie krizės prevencijos. Antra, siekiant veiksmingai taikyti šias priemones, svarbu sustiprinti ESM valdymo tvarką, siekiant, kad sprendimų priėmimo procedūros būtų greitos ir patikimos, ir būtų grindžiamos aukštos kokybės techninio pobūdžio konsultacijomis.

⁽¹⁾ COM(2017)827 final.

⁽²⁾ Žr. Nuomonės CON/2011/24 8 dalį. Visos ECB nuomonės skelbiamos ECB interneto svetainėje www.ecb.europa.eu.

⁽³⁾ Žr. 2015 m. birželio 22 d. penkių pirmininkų pranešimą „Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimas“, Europos Komisija. Pranešimą parengė Jean-Claude Juncker, glaudžiai bendradarbiaudamas su Donald Tusk, Jeroen Dijsselbloek, Mario Draghi ir Martin Schulz. Paskelbta Europos Komisijos interneto svetainėje www.ec.europa.eu.

⁽⁴⁾ Žr. *Commission of the European Communities v French Republic*, 7–71, ECLI:EU:C:1971:121, 20 punktą; 1992 m. balandžio 10 d. Teismo nuomonės 1/92, ECLI:EU:C:1992:189, 41 punktą; *Thomas Pringle/Government of Ireland ir kt.*, C-370/12, ECLI:EU:C:2012:756, 158 punktą.

⁽⁵⁾ Žr. Nuomonės CON/2011/24 6 dalį.

Konkrečios pastabos

1. ECB vaidmuo

- 1.1. Europos stabilumo mechanizmo steigimo sutartis (toliau – ESM sutartis) paveda ESM įvairius uždavinius, kuriuos turi vykdyti Europos Komisija, veikianti kartu su ECB. Konkrečiai Europos Komisijai yra pavestos užduotys, veikiant kartu su ECB, įvertinti prašymus teikti stabilumo pagalbą, vesti derybas dėl susitarimo memorandumo, kuriame konkretizuojamos suteikiamos finansinės pagalbos sąlygos, ir stebėti, kaip laikomasi finansinės pagalbos sąlygų. Konkrečiau, vertindamas prašymą skirti paramą stabilumui, valdytojų tarybos pirmininkas privalo pavesti Europos Komisijai, veikiančiai kartu su ECB, uždavinius įvertinti visos euro zonos arba jos valstybių narių finansiniam stabilumui galinčią kilti riziką, įvertinti valstybės skolos tvarumą ir įvertinti faktinius arba potencialius atitinkamos valstybės narės finansavimo poreikius. Be to, Europos Komisijai ir ECB priskirta funkcija įvertinti prašymų dėl paramos stabilumui skubą ir stebėtojų statusu dalyvauti valdytojų tarybos ar direktorių valdybos posėdžiuose.
- 1.2. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) sprendime *Pringle* ⁽¹⁾ konstatavo, kad pagal ESM sutartį Komisijai ir ECB skirtomis funkcijomis, kad ir kokios svarbios jos yra, nesuteikiama kompetencija priimti sprendimų. Be to, šių dviejų institucijų atliekami veiksmai pagal ESM sutartį įpareigoja tik ESM ⁽²⁾. ESTT taip pat konstatavo, kad „kalbant apie ESM sutartimi ECB skirtas funkcijas, pažymėtina, kad jos dera prie ESV sutartimi ir ECBS [ir ECB] statutu šiai institucijai nustatytą užduočių“ ⁽³⁾.
- 1.3. ECB vaidmuo pagal pasiūlytą reglamentą išlieka iš esmės toks pats kaip ir pagal ESM sutartį. Tuo požiūriu ECB mano esant svarbiu pabrėžti, kad bet koks indėlis tiek pagal ESM sutartį, tiek ir pagal pasiūlytą reglamentą kreiptų daugiausia dėmesio į konkrečius klausimus, kurie yra svarbūs pagrindinei ECBS užduočiai – nustatyti bei įgyvendinti pinigų politiką, taip pat ECBS prisidėjimui prie sklandaus kompetentingų institucijų politikos, susijusios su rizikos ribojimu pagrįsta kredito įstaigų priežiūra ir finansų sistemos stabilumu, vykdymo. ECB dalyvavimu turėtų būti užtikrinta, kad ECB galėtų ne tik įvertinti poveikį jo uždaviniams, bet taip pat suteikti savo turimas žinias ESM, Europos Komisijos ir atitinkamos valstybės narės naudai. Dabartinė formuluotė, pagal kurią Europos Komisija vykdo savo užduotis kartu dalyvaujant ECB, buvo sukurta finansų krizės metu. Atsižvelgiant į tolesnius pokyčius ir po krizės sustiprintą Sąjungos nuolatinį krizių valdymo mechanizmą, ECB rekomenduoja, kad bet koks svarus ECB vaidmuo turėtų būti aiškiau apibrėžtas, siekiant tiksliau atspindėti ECB uždavinius ir nepriklausomumą pagal Sutartį ir aiškų techninių žinių ir atsakomybės paskirstymą būsimoje ESM sistemoje. Ateityje ECB gali, tinkamu būdu ir kai tai yra būtina, atsižvelgdamas į savo kompetenciją, spręsti dėl finansų sektoriaus politikos ir makro požiūriu svarbių klausimų, kaip antai pagrindiniai fiskaliniai tikslai ir tvarumas bei finansavimo poreikiai.
- 1.4. Galiausiai ECB rekomenduoja, kad pasiūlytame reglamente turėtų būti patikslintas ECB vaidmuo pagal kitus teisės aktus, įskaitant konkrečiai ECB vaidmenį Bendrame priežiūros mechanizme (BPM), kuris buvo sukurtas 2013 m., jau po ESM sutarties įsigaliojimo ⁽⁴⁾. Bankų sektoriui skirtos finansinės pagalbos priemonės turėtų atsižvelgti į ECB pareigas vykdant kredito įstaigų priežiūrą pagal BPM sistemą ⁽⁵⁾. Šiuo atžvilgiu pasiūlytame reglamente turėtų būti numatytas tinkamas ir savalaikis ECB dalyvavimas arba informacijos jam pateikimas, kai tai tinkama, ruošiantis teikti pagalbą pagal tokias priemones.

2. Pagalba Bendrai pertvarkymo valdybai

- 2.1. Pasiūlytame reglamente nustatomas naujas uždavinys, kurį turi vykdyti ESM, kad būtų pasiektas jo tikslas – prisiimti apsaugant euro zonos, taip pat bankų sąjungoje dalyvaujančių valstybių narių finansinį stabilumą. ESM pavestas uždavinys teikti finansinę pagalbą kredito linijos ar garantijų forma Bendrai pertvarkymo valdybai (BPV), kuri buvo įsteigta pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 806/2014 ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Žr. Sprendimą *Pringle*, C-370/12.

⁽²⁾ Žr. Sprendimo *Pringle*, C-370/12, 161 punktą.

⁽³⁾ Žr. Sprendimo *Pringle*, C-370/12, 165 punktą. Taip pat žr. Generalinio advokato Cruz Villalón nuomonės, pateiktos byloje *Peter Gauweiler/Deutscher Bundestag*, C-62/14, ECLI:EU:C:2015:7, 150 punktą.

⁽⁴⁾ 2013 m. spalio 15 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1024/2013, kuriuo Europos Centriniam Bankui pavedami specialūs uždaviniai, susiję su rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų priežiūros politika (OL L 287, 2013 10 29, p. 63).

⁽⁵⁾ *Landesbank Baden-Württemberg-Förderbank/Europos Centrinis Bankas*, T-122/15, ECLI:EU:T:2017:337, 63 punktas.

⁽⁶⁾ 2014 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 806/2014, kuriuo nustatomos kredito įstaigų ir tam tikrų investicinių įmonių pertvarkymo vienodos taisyklės ir vienoda procedūra, kiek tai susiję su bendru pertvarkymo mechanizmu ir Bendru pertvarkymo fondu, ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 (OL L 225, 2014 7 30, p. 1).

- 2.2. Kaip pabrėžta penkių pirmininkų pranešime dėl Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimo, ECB pritaria iniciatyvai pavesti ESM uždavinių patikimai užtikrinti Bendro pertvarkymo fondo (BPF) fiskalinį stabilumą. Kaip ECB yra pažymėjęs anksčiau⁽¹⁾, jis pritaria pasiūlymui įdiegti papildomas finansinio stabilumo stiprinimo priemones, kurias išimtiniais atvejais, jei nepakanka BPF *ex ante* įnašų, o *ex post* įnašais negalima greitai pasinaudoti išlaidoms padengti, būtų galima aktyvuoti pasiskolinant arba kitaip gaunant pagalbą iš finansinių institucijų ir kitų trečiųjų šalių. Tokios finansinio stabilumo stiprinimo priemonės turėtų būti įgyvendintos kaip galima greičiau, vėliausiai iki Reglamente (ES) Nr. 806/2014 numatyto pereinamojo laikotarpio pabaigos 2024 m. sausio 1 d.
- 2.3. Labai svarbu, kad finansinio stabilumo stiprinimo priemonės būtų taikomos visoms galimoms BPV priemonėms, įskaitant mokumo paramą ir likvidumo paramą pertvarkomoms įstaigoms. Tokia likvidumo parama yra mažiau rizikinga, nei nuostoliai, kurie bus patirti, ir pagal savo esmę yra laikina. Finansinio stabilumo stiprinimo priemonės, kurios palengvina BPV teikiamą likvidumą yra ypač svarbios, kadangi likvidumo paramos apimtis pertvarkomai įstaigai gali būti didelė, viršijanti BPF pajėgumus.
- 2.4. ECB sutinka, kad finansinio stabilumo stiprinimo priemonės vidutinės trukmės laikotarpiu turėtų būti neutralios fiskaliniu požiūriu, užtikrinant, kad viešoji pagalba bus atlyginta *ex post* mokesčiais finansų sektoriuje. Šiuo reikavimu apsaugomas vienas iš pagrindinių motyvų įkurti Bendrą priežiūros mechanizmą, būtent pertvarkyti bankus neperkeliant nuolatinių išlaidų mokesčių mokėtojams. Tam, kad būtų išvengta pernelyg ciklinių mokesčių, būtų svarbu dėmesingai nustatyti laikotarpį, per kurį finansinio sektoriaus lėšos būtų kompensuotos⁽²⁾.
- 2.5. ECB pastebi tam tikrą sprendimo priėmimo procesų neatitikimą pagalbos BPV atveju. Iš vienos pusės, ne euro zonos valstybės narės, dalyvaujančios BPM, ir euro zonos valstybės narės, per ESM, bendrai teiks finansinę pagalbą BPV. Dėl tos priežasties, sprendimus dėl pagalbos BPV priims valdytojų taryba, veikdama kartu su ne euro zonos valstybėmis narėmis, dalyvaujančiomis BPM. Tačiau tokius sprendimus vėliau tvirtinant Taryboje, visi Tarybos nariai gali dalyvauti balsuojant⁽³⁾. Tai apima ne euro zonos valstybes nares, nedalyvaujančias BPM.
- 2.6. Galiausiai ECB pabrėžia būtinybę užtikrinti, kad visa procedūra dėl tokios pagalbos BPV galėtų būti įgyvendinta greitai ir nebūtų delsiama priimti ir vykdyti BPV sprendimo dėl pertvarkymo schemas. Sprendimai dėl ESM išmokų turėtų būti kiek įmanoma automatiški, greiti ir veiksmingi. Šiuo požiūriu ECB pritaria aplinkybei, kad pasiūlytame reglamente numatyta greita procedūra dėl ESM sprendimų dėl mokėjimų. Valdantysis direktorius turi teisę nuspręsti dėl pagalbos suteikimo ir privalo priimti savo sprendimą ne vėliau kaip per 12 valandų nuo BPV prašymo gavimo⁽³⁾.

3. Europos stabilumo mechanizmo pavadinimo pakeitimas

- 3.1. Europos Komisijos iniciatyva pakeisti ESM pavadinimą gali klaidinti, atsižvelgiant į ESM tikslus ir jo turimas priemones. ECB siūlo palikti dabartinį ESM pavadinimą, kadangi visuomenės akyse tai užtikrintų aiškumą ir tęstinumą. Šiuo atžvilgiu termino „valiutos“ (angl. *monetary*) naudojimas naujame Sąjungos įstaigos pavadinime pagal pasiūlytą reglamentą yra netikslus, kadangi ESM tikslai ir uždaviniai nėra iš prigimties susiję su „valiuta“ („pinigais“, angl. *monetary*). Remiantis Sutartimis, ekonominė politika yra grindžiama glaudžiu valstybių narių ekonominės politikos koordinavimu, vidaus rinka ir bendrų tikslų apibrėžimu, tuo tarpu pagrindiniai uždaviniai – nustatyti ir įgyvendinti Sąjungos pinigų politiką ir vykdyti operacijas užsienio valiuta – yra pavesti ECBS, kurią valdo ECB sprendimų priėmimo organai.
- 3.2. ESTT sprendime *Pringle* konstatavo, kad ESM nustatymas priklauso ekonominės politikos sričiai⁽⁴⁾. Teismas pažymėjo, kad ESM siekiamas tikslas – užtikrinti euro zonos kaip visumos stabilumą, aiškiai skiriasi nuo kainų stabilumo palaikymo, kuris yra pagrindinis Sąjungos pinigų politikos tikslas. Nors euro zonos stabilumas gali turėti įtakos šioje zonoje naudojamoms valiutos stabilumui, ekonominės politikos priemonė negali būti prilyginama pinigų politikos priemonei vien dėl to, kad ji gali sukelti netiesioginį poveikį euro stabilumui⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Žr. Nuomonės CON/2013/76 2.8 dalį.

⁽²⁾ Pasiūlyto reglamento 3 straipsnio 4 dalis ir priedo 22 ir 23 straipsniai.

⁽³⁾ Pasiūlyto reglamento priedo 22 straipsnio 7 dalis ir 23 straipsnio 2 dalies b punktas.

⁽⁴⁾ Žr. Sprendimo *Pringle*, C-370/12, 60 punktą.

⁽⁵⁾ Žr. Sprendimo *Pringle*, C-370/12, 56 punktą.

- 3.3. ECB supranta, kad pasirenkant naujai pasiūlytą pavadinimą įtakos galėjo turėti Tarptautinio valiutos fondo (TVF) pavadinimas. Tačiau TVF buvo įsteigtas kitokiomis aplinkybėmis ir jo tikslai bei uždaviniai taip pat yra kitokie. Tarptautinis valiutos fondas buvo įsteigtas TVF steigimo sutartimi, pasirašyta 1944 m., ir jam buvo pavesta stebėti, kaip jo narės laikosi nominaliosios vertės valiutos kurso, vadinamosios *Bretton Woods* sistemos, stengiantis, kad valiuta nebūtų nuvertinama siekiant įgyti konkurencinio pranašumo, kas prisidėjo prie Didžiosios depresijos 1930-aisiais metais. Jo tikslai, *inter alia*, apima šiuos: skatinti tarptautinį bendradarbiavimą pinigų politikos srityje, palengvinti tarptautinės prekybos plėtrą bei tolygų jos augimą, skatinti valiutos kurso stabilumą, išlaikyti nuoseklius narių tarpusavio susitarimus dėl valiutos kurso ir stengtis, kad valiuta nebūtų nuvertinama siekiant įgyti konkurencinio pranašumo, ir leidžiant narėms laikinai pasinaudoti TVF bendraisiais išteklių (pagal atitinkamas apsaugos priemones) ir tokiu būdu sudaryti galimybę pašalinti mokėjimų balanso problemas ⁽¹⁾.

Priimta Frankfurte prie Maino 2018 m. balandžio 11 d.

ECB Pirmininkas

Mario DRAGHI

⁽¹⁾ Žr. Tarptautinio valiutos fondo steigimo sutarties I straipsnio i, ii, iii ir v papunkčius.